T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2022/737
KARAR NO : 2023/231
KARAR TR : 27/03/2023

ÖZET: İdari para cezası niteliğindekihasar/izinsiz kazı bedelinin tahsili amacıyla tesis edilenişlem ile bu işlemin dayanağı belediyeencümen kararının iptali istemiyle açılandavanın, ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

KARAR

Davacı : Ç. E. Sit.i Yön.
Vekili : Av. M. K
Davalı : Alanya Belediye Başkanlığı
Vekili : Av. M. Ş

I. DAVA KONUSU OLAY

1.Davacı vekili, Alanya Belediye Encümeninin 1126 numaralı tespit tutanağına istinaden, 1608 sayılı Kanun uyarınca emir ve yasaklara uyulmadığından bahisle 24/03/2022 tarih ve 581 sayılı 100.800 TL'lik hasar bedelinin tahsili kararının iptali istemiyle adli yargı yerine başvuruda bulunmuştur.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **Alanya 1. Sulh Ceza Hâkimliği 19/09/2022 tarih ve D.İş No. 2022/1417 sayılı kararı**le, *"kamu gücüne dayalı olarak tek taraflı idari işlemle tahsili cihetine gidilecek olan zarar-ziyan bedelinin tahsili işleminin iptali istemiyle açılan davada idari yargının görevli olduğu"* gerekçesiyle 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 281/-b maddesi uyarınca Hakimliğin görevsizliği nedeniyle başvurunun reddine karar vermiş, bu karar itiraz edilmeksizin 16/11/2022 tarihinde kesinleşmiştir.

3. Davacı vekili, bunun üzerine aynı istemle idari yargı yerinde iptal davası açmıştır.

B. İdari Yargıda

4. **Antalya 2. İdare Mahkemesi 16/11/2022 tarih ve E.2022/1378 sayılı kararı**ile, *"uyuşmazlığın, dava konusu işletmenin 1608 sayılı Kanun'un 1. maddesi gereğince tesis edilen Belediye Encümeni kararından kaynaklandığı ve bu haliyle Encümen kararının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım niteliğinde bir işlem olduğu, 1608 sayılı Kanun'da idari yaptırımlara karşı itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği, Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesinde belirtildiği üzere idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerin, diğer kanunlarda aksine bir hüküm bulunmaması halinde uygulanacağının açıkça belirtilmiş olması karşısında uyuşmazlığın 5326 sayılı Kanun'un 3. ve 27/1. maddeleri gereği adli yargı bünyesindeki sulh ceza mahkemesince çözümlenmesi gerektiğinin anlaşıldığı"* gerekçesiyle, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanınUyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine, dosya incelemesinin Uyuşmazlik Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

5. 1608 sayılı Umuru Belediyeye Müteallik Ahkamı Cezaiye Hakkında 16 Nisan 1340 Tarih ve 486 Numaralı Kanunun Bazı Maddelerini Muaddil Kanun'un 1. maddesi şöyledir:

> *"Belediye meclis ve encümenlerinin kendilerine kanun, nizam ve talimatnamelerin verdiği vazife ve salahiyet dairesinde ittihaz ettikleri kararlara muhalif hareket edenlerle belediye kanun ve nizam ve talimatnamelerinin men veya emrettiği fiilleri işleyenlere veya yapmayanlara belediye encümenince Kabahatler Kanununun 32 nci maddesi hükmüne göre idarî para cezası ve yasaklanan faaliyetin menine karar verilir. Bu kararda ilgili kişiye bir süre de verilebilir.*
>
> *Belediye encümeni kararında belli bir fiilin muayyen bir süre zarfında yapılmasını da emredebilir. Emredilen fiilin ilgili kişi tarafından yapılmaması hâlinde, masrafları yüzde yirmi zammı ile birlikte tahsil edilmek üzere belediye tarafından yerine getirilir.*
>
> *Bu madde hükümleri ilgili kanunda ayrıca hüküm bulunmayan hâllerde uygulanır."*

6. 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun*"Altyapı kazı izni harcı"* başlıklı Mükerrer 79. maddesi

şöyledir:

"Belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde umumi hizmet alanlarında yapılacak kazı işlemleri için belediyece verilecek altyapı kazı izni, altyapı kazı izni harcına tabidir. Bu harcın mükellefi altyapı kazı izni talebinde bulunanlardır.

Altyapı kazı izni harcının matrahı, öncelikle Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca yayımlanan birim fiyatlar olmak üzere Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı veya bunların ilgili birimlerince yayımlanan birim fiyatlarının, bu idarelerde kazı alanı türü itibarıyla birim fiyatının olmaması halinde diğer kamu kurum ve kuruluşlarınca yayımlanan birim fiyatlarının, kazı alanıyla çarpılması sonucu bulunan ve alan tahrip tutarı olarak tanımlanan tutardır. Altyapı kazı izni harcı, alan tahrip tutarı üzerinden binde 2 oranında alınır. Cumhurbaşkanı belediye grupları itibarıyla bu oranı yarısına kadar indirmeye, on katına kadar artırmaya yetkilidir.

Bu madde kapsamında verilecek altyapı kazı izinleri için ilgili belediyeden altyapı kazı izni belgesi alınır. Altyapı kazı izni başvuruları on beş gün içerisinde sonuçlandırılır. Altyapı kazı alanı ile kazı sırasında diğer altyapı tesislerine zarar verilmesi halinde bu tesisler kazıyı yapan tarafından eski haline getirilir. Altyapı kazı alanı, alan tahrip tutarının peşin yatırılması veya alan tahrip tutarı kadar teminat verilmesi halinde belediyece de kapatılabilir. İzinsiz altyapı kazısı yapanlara veya altyapı kazı alanını usulüne uygun kapatmayanlara belediye encümenince alan tahrip tutarının beş katına kadar idari para cezası verilir. İdari para cezası, ilgilisine tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde ödenir. Bu yerlerin alan tahrip tutarı, varsa teminatı düşülerek ayrıca tahsil edilir."

7. Kanun'da davacının işlediği ileri sürülen kabahate ilişkin idari yaptırım düzenlenmiş, ancak bu idari yaptırımakarşı kanun yoluna ilişkin bir düzenlemeye yer verilmemiştir.

8. 30/03/2005 tarihli ve 5560 sayılı Kanun'un 31. maddesi ile değişik 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesi şöyledir:

" Bu Kanunun;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır."

9. Bu Kanun'un *"Başvuru yolu"* başlıklı 27. maddesinin birinci fikrası şöyledir:

"İdari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç on beş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir."

10. Alanya Belediyesi Meclisinin 04/01/2022 tarih ve 2022/8 sayılı kararı ile kabul edilen Alanya Belediye Başkanlığı Belediye Emir ve Yasakları Uygulama Yönetmeliği'nin 53. maddesi şöyledir:

"Yollardavemeydanlarda,belediyeninizniolmadançukuraçmakveherne maksatlaolursaolsunyerikazmakyasaktır.Bugibiişler,yollarınenazkullanıldığı zamanlarda yapılacak ve gündüzleri münasip bir işaret konulacak, geceleri de aydınlatıcı ve uyarıcışıkyakılacaktır.AyrıcaBelediyedenizinalınıp,harcıdayatırılmışolacaktır. Aksine hareket edenlere cezai müeyyide uygulanır."

11. Aynı Yönetmeliğin *"Uygulama"* başlıklı 121.maddesi şöyledir:

"Bu yönetmelikte öngörülen emir ve yasaklarariayet etmeyenler hakkında; 1608 Sayılı Umuru Belediyeye Müteallik Ahkâm-ı Cezaiye Hakkında Muaddil Kanunun 1. (5326Sayılı KabahatlerKanununun32.maddesikapsamında)ve2. maddesince Belediye Encümenikararıyla,5326sayılıKabahatlerKanununun33.36.37.38.41ve42. maddelerince ise Belediye Zabıta görevlileri tarafından cezai işlem yapılır."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

12. Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL'ın Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 27/03/2023 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Mahkemece idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

13. Raportör-Hâkim Murat UÇUR'un davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

14. Dava, hasar bedeli/izinsiz kazı bedelinin tahsiline ilişkin Alanya Belediye Encümen kararının iptali istemiyle açılmıştır.

15. Olayda, Antalya ili, Alanya ilçesi, ...Mahallesi, ...Caddesi adresindeki siteye ait plaj alanına elektrik ve su hattı çekmek için izinsiz olarak kamuya ait yolda kazı çalışması yapılarak yola zarar verildiğine ilişkin zabıta memurlarınca düzenlenen 22/02/2022 tarih ve 1126 sayılı tespit tutanağına istinaden, Fen İşleri Müdürlüğünün hasar tespit yazısı uyarınca 100.800 TL hasar bedelinin tahsiline ilişkin 24/03/2022 tarih ve 581 sayılı Alanya Belediye Encümeni kararının iptali istemiyle dava açıldığı, dava dosyası kapsamında yapılan incelemede, dava konusu edilen işlemin hangi mevzuata dayanılarak tesis edildiğine yönelik bir bilgiye rastlanılmamış ise de, işlemin dayanaklarından birinin yukarıda anılan Yönetmelik olduğu ve talep edilen hasar bedelinin idari para cezası niteliğinde olduğu değerlendirilmiştir.

16. Bu bağlamda, yukarıda izah edilen düzenlemelere göre; Kabahatler Kanunu'nun, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

17. Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir kanunla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

18. Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir kanun ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni kanuna göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni kanundaki görev kuralının, değişikliğinyürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

19. Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkemenin davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

20. İncelenen uyuşmazlıkta, uygulanan idari para cezası niteliğindeki hasar bedelinin 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 2464 sayılı Kanun ve Alanya Belediye Başkanlığı Belediye Emir ve Yasakları Uygulama Yönetmeliği uyarınca verilecek para cezalarına karşı yapılacak itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır.

21. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesinde bu Kanun'un, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı belirtildiğinden, idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanun'un 27. maddesinin birinci fıkrası uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

22. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Antalya 2. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile Alanya 1. Sulh Ceza Hâkimliğinin 19/09/2022 tarih ve D.İş.2022/1417 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Antalya 2. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Alanya 1. Sulh Ceza Hâkimliğinin 19/09/2022 tarih ve D.İş.2022/1417 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

27/03/2023 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Muammer	Nigün	Doğan	Eyüp
TOPAL	TAŞ	AĞIRMAN	SARICALAR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN